

ת"פ 59550/06/20 - רשות המיסים, היחידה המשפטית מחוז מרכז- מע"מ פלילי ע"י נגד אלירן לוי, סלקוט השקעות בע"מ

בית משפט השלום בפתח תקווה
ת"פ 59550-06-20 רשות המיסים, היחידה המשפטית
מחוז מרכז-מע"מ פלילי נ' לוי ואח'

לפני בעניין: כבוד השופט ארז מלמד
המאשימה
נגד
הנאשמים
1. אלירן לוי
2. סלקוט השקעות בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד נדב גרינוולד ואריאל נוטע
רשות המיסים, היחידה המשפטית מחוז מרכז-
מע"מ פלילי ע"י ב"כ עוה"ד תומר מזרחי

גזר דין

הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, בכך שפעל ב- 35 מקרים במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו - עבירות לפי סעיף 117(ב1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ) ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק מע"מ.

כתב האישום וההרשעה

כעולה מהחלק הכללי של כתב האישום, בשנים 2013 עד 2014 (להלן: התקופה הרלוונטית לכתב האישום) הייתה הנאשמת חברה פרטית מוגבלת במניות שהתאגדה בישראל על פי חוק החברות, התשנ"ט-1999, ורשומה כעוסק מורשה מספר 514879923 לעניין חוק מע"מ, בענף עבודות בנייה ותשתיות. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היה הנאשם רשום כדירקטור ובעל המניות של הנאשמת וכן היה מנהלה הפעיל.

כעולה מעובדות כתב האישום, בתקופה הרלוונטית, הוציא הנאשם על שם הנאשמת, לחברת אמרא יזום והשקעות (ח.פ. 513948273) ולחברת ב.ב. אגם יזום בע"מ (ח.פ. 513936286), 35 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס וזאת מבלי שעשו או התכוונו לעשות עסקאות שלגביהן הוצאו החשבוניות (להלן: החשבוניות הכוזבות), והכל במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס. החשבוניות הכוזבות הסתכמו בסך של 5,356,091 ₪, והמס הנובע מהן הוא בסך 822,217 ₪.

בעשותם כאמור, פעלו הנאשמים במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו. העבירות בוצעו בנסיבות מחמירות, הנובעות מהיקף ההשתמטות מתשלום מס אשר גרמו הנאשמים במעשיהם.

בתאריך 5.4.2022 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר דיוני, במסגרתו תוקן כתב האישום. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, הורשע ונשלח לקבלת תסקיר וחוות דעת מאת הממונה על עבודות השירות. הצדדים לא הגיעו להסכמות לעניין העונש. המאשימה הדגישה כי היא אינה מחויבת להמלצות התסקיר ועמדתה העונשית היא למאסר מאחורי סורג ובריח.

בדיון שהתקיים בתאריך 21.2.2023 נשמעו הטיעונים לעונש והדיון נדחה לטובת קבלת תסקיר משלים. בהמשך, בתאריך 22.6.23 ולבקשת שירות המבחן, נדחה הדיון, לטובת בחינת השתלבות הנאשם בטיפול. בדיון שהתקיים לפני בתאריך 29.1.2024 נשמעו השלמות ב"כ הצדדים לטיעונים לעונש.

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות

בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים.

מתסקיר שירות המבחן מושא תאריך 16.2.2023 עולה כי הנאשם כבן 35, עובד כמנהל עבודה בחברת בנייה, ומצוי בקשר זוגי. הנאשם ובת זוגו מתגוררים יחדיו בפתח תקווה. עוד צוין כי הנאשם אובחן כסובל מפוסט טראומה וחרדה.

שירות המבחן סקר את תקופת ילדותו של הנאשם ויחסיו המשפחתיים. מסקירה זו עולה כי הנאשם גדל בתנאי עזובה רגשית, חווה אלימות ונחשף לשימוש בסמים. בגיל 16 חזר הנאשם בשאלה ועזב את בית הוריו יחד עם אחיו הגדול. הנאשם בוגר 10 שנות לימוד, לא גויס לשירות צבאי נוכח מגבלות רפואיות. במהלך השנים עבד הנאשם כשכיר בתחום השיפוצים ובהמשך ניהל מכבסה, אשר נסגרה בעקבות חובות וקשיים כלכליים.

קצינת המבחן התייחסה לעברו הפלילי של הנאשם ועל הקשר עם שירות המבחן. במסגרת חקירת מעצר במהלך שנת 2014, התרשמו בשירות המבחן כי לנאשם דפוסים התמכרותיים ובדבר קיומה של נזקקות טיפולית אינטנסיבית וארוכת טווח בתחום הסמים. באותה עת ביטא הנאשם רצון לטיפול ולשינוי דפוסיו, אך שלל אפשרות שילובו בקהילה טיפולית, חרף המלצת שירות המבחן.

עוד ציינה קצינת המבחן כי הנאשם תיאר בפניה כי החל להשתמש באלכוהול וסמים מסוג קנביס בגיל 16, ובגיל 20 החל להשתמש באופן יומיומי בסם מסוג קוקאין. מהתסקיר עולה כי נאשם, כך לטענתו, מצא בסמים מענה להתמודדות עם קשיים רגשיים, דימוי עצמי נמוך, חווית דחייה ובדידות. במהלך השנים התמכרותו של הנאשם לסמים העמיקה, עד למאסרו בשנת 2014. עוד מסר הנאשם כי בהמשך, הפסיק את השימוש בסמים בכוחות עצמו, ללא השתלבות בהליך טיפולי, ושלל שימוש בסמים כיום. לצד זאת ציינה קצינת המבחן כי תוצאות בדיקה שנערכה לנאשם העידה על שימוש

בסם מסוכן מסוג קוקאין, בבדיקה שניה נמצאו שרידי סם מסוג קנביס ובדיקה מאוחרת יותר העידה על ניקיון מסמים.

באשר למעשה העבירה, קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם מביע חרטה על מעשיו וטען כי העבירות בוצעו על רקע ניהול אורח חיים התמכרותי. הנאשם, כך לדברי קצינת המבחן, ביטא נכונות לשאת בתוצאות ולבחון התנהגותו במסגרת טיפול.

לצד הערכת שירות המבחן בדבר קיומם של מוקדי סיכון לעבריינות הממוקדים בניהול אורח חיים התמכרותי מגיל צעיר, שטטוש מורכבות מצבו וחוסר הבנה לנזקקות טיפולית, כמו גם קושי בהצבת גבולות וריסון דחפים, העריך שירות המבחן כי הנאשם מגלה עייפות מאורחות חייו ההתמכרותיים, ואף מביע מוטיבציה לעריכת שינוי בדפוסי התנהגותו. לעניין זה צוין כי הנאשם פנה למרכז לטיפול בהתמכרויות בעיר מגוריו. כן התרשמה קצינת המבחן כי הנאשם מופעל משיקול רווח והפסד, סביב השלכות ההליך המשפטי. בהינתן כלל הנתונים שפורטו לעיל, הערכת שירות המבחן כי יש במקרה זה להעדיף את הפן השיקומי, ובהתאם, המליץ להימנע משליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריא.

מתסקיר משלים מתאריך 21.6.2023 עולה כי הנאשם עבר הליך "אינטייק" במרכז לטיפול בהתמכרויות בעיר מגוריו, אז התברר כי הוא החל לצרוך קנביס רפואי ברישיון.

במסגרת תסקיר זה ציינה קצינת המבחן שהנאשם מסר כי על רקע אבחוננו כסובל מפוסט טראומה וחרדה, פעל לקבלת רישיון לקנביס רפואי. בבדיקות שביצע בשירות המבחן לאיתור שרידי סם, נמצאו שרידים של קנביס בלבד. שירות המבחן המליץ על דחיה נוספת על מנת לבחון אפשרות שילובו של הנאשם בטיפול.

מהתסקיר האחרון, מושא תאריך 30.11.2023 עולה כי הנאשם התקבל לטיפול ביחידה להתמכרויות. קצינת המבחן מסרה כי בשל מצב החירום, לא הצליחו לקבל עדכון אודות הטיפול. יחד עם זאת, מהתסקיר עולה כי הנאשם חש נתרם מהקשר הטיפולי, שהחל בסוף חודש יולי ועד חופשת חגי תשרי ואולם, כפי שצוין לעיל, הטיפול לא חודש מאז, נוכח מצב החירום והיעדרותו של העו"ס המטפל. במקביל, הנאשם שולב במעקב סדיר של בדיקות לאיתור שרידי סם. הנאשם מסר כי הוא נמנע משימוש בסמי רחוב וביטא נכונות להמשיך להיעזר בהתערבות טיפולית. כן מסר כי הוא ממשיך לעבוד לפרנסת משפחתו וכי נולד לו בן.

על מנת שלא לקטוע את הרצף השיקומי בו החל הנאשם, המלצת שירות המבחן היא להימנע משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריא ולהשית עליו ענישה בדמות מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות, לצד ענישה הרתעתית ומציבת גבולות, בדמות מאסר מותנה וחתימה על התחייבות כספית. כן המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם צו מבחן למשך שנה, במהלכה יעקבו אחר התקדמות הטיפול בו החל הנאשם.

בהתאם לחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות שהוגשה לתיק בימ"ש, עולה כי הנאשם נמצא מתאים לריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות, במגבלות המפורטות בחוות הדעת.

הראיות לעונש

המאשימה הגישה את רישומו הפלילי של הנאשם (1/ת), ממנו עולה כי לחובת הנאשם שלוש הרשעות קודמות בריבוי עבירות סמים וכן הרשעה בעבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, זאת בין השנים 2012-2018, בגין עבירות שבוצעו בין השנים 2010-2016.

בגין הרשעתו השנייה משנת 2014 נדון הנאשם למאסר בפועל לתקופה של עשרה חודשים, לצד הפעלת מאסר מותנה וענישה נלווית. הרשעתו האחרונה היא מתאריך 28.10.2018 בעבירות של שימוש בסמים והחזקת כלים להכנת סם לצריכה עצמית, במסגרתה הורה בית המשפט על הארכת מאסרו המותנה, קנס וחתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה.

כן הגישה המאשימה טבלת פסיקה אשר לגישתה יש בה להביא לקביעת מתחם העונש ההולם לו עתרה (2/ת).

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

המאשימה ביקשה לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם שנע בין 10 ועד 24 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה שנע בין 7 ועד 17 חודשים וקנס כספי בגובה 10% מהמחדל; כמו כן, עתרה להשית על הנאשם עונש ברף הגבוה של המתחם. בכל הנוגע לנאשמת, ומאחר וזו איננה פעילה, עתרה להשית עליה קנס סמלי.

המאשימה עמדה על הערכים שנפגעו כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים- הבטחת קיומה של מערכת גבית מיסים תקינה המושתתת על דיווחים מסודרים לרשויות המס. המאשימה הדגישה את הפרת האמון הנדרש בין הציבור לבין השלטון, הפגיעה בעקרונות השוויון בנשיאת נטל וכן באינטרס הציבורי.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, עמדה המאשימה על פסיקת בית המשפט העליון, לעניין חומרתן של העבירות הכלכליות ואת הצורך לעקור מהשורש באמצעות ענישה מחמירה, אשר תשקף את שיקול ההרתעה. עוד הפנתה לפסיקה בה צוין כי, ככלל, בעבירות אלה יש לשלוח את העבריינים למאסר מאחורי סורג ובריח.

באשר לנסיבות ביצוע העבירה ציינה המאשימה כי הנאשמים פעלו להוצאת 35 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס במהלך שנות המס 2013-2014, וכי גובה המחדל עומד על סך של 822,217 ₪. כן הודגש כי הנאשם ביצע את העבירות בשיטתיות ולאורך זמן, בשל בצע כסף, ומכאן הפגיעה הרבה בערכים המוגנים.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, נטען כי הנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון וחסך בזמן שיפוטי. על אף

האמור הודגש כי הנאשם לא לקח אחריות מלאה למעשיו ולא פעל להסרת המחדל ויש בכך משום שיקול לחומרה. לעניין זה הדגישה המאשימה כי במקרה דנן לא קיים פן שיקומי אשר בכוחו להוביל לסטייה ממתחם העונש ההולם, בוודאי לא כשעסקינן בעבריון מס שלא הסיר את המחדל, אף לא את חלקו.

טיעוני ההגנה

ההגנה מנגד, ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם שמתחיל משישה חודשי מאסר בפועל לריצויו על דרך של עבודות שירות. לעניין זה הדגישה ההגנה כי במקרה דנן יש לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי השיקום.

ההגנה עמדה על נסיבותיו האישיות של הנאשם, תקופת בגרותו הקשה; היעדרה של מסגרת יציבה ותומכת בחייו; והחשיפה לאלימות ושימוש בסמים בבית המשפחה. ההגנה הדגישה כי העבירות בוצעו לפני כעשור, בתקופה מרה ושחורה בחייו של הנאשם, תקופה בה היה מכור לסמים וללא עורף משפחתי. עוד נטען כי בתקופה זו היווה הנאשם טרף קל לגורמים עבריינים שניצלו אותו. לדברי ההגנה, כיום הנאשם מצוי במקום אחר בחייו, נשוי ואב לפעוט בן מספר חודשים. ההגנה ציינה כי לא נפתחו כנגד הנאשם תיקים פליליים נוספים והפנתה להתקדמותו של הנאשם בטיפול. לעניין זה נטען כי ההליך הטיפולי נגדע, בשל פרוץ מלחמת חרבות ברזל ואולם, על אף האמור, הנאשם ממשיך להתמיד בהגעה ליחידה לטיפול בהתמכרויות ובדיקות השתן אותן עושה, מעידות על ניקיון מסמי רחוב. לעניין מצבו הכלכלי, ציינה ההגנה כי הנאשם נמצא לאחר הליך של פשיטת רגל, ולפיכך, עתרה להשתתף קנס מידתי.

הנאשם בדבריו לעונש ביקש את התחשבות בית המשפט וכדבריו: **"עשיתי הכל מאז שהשתחררתי מהבית סוהר להתרחק מכל מה שקשור לפשע, כל מה שקשור לעולם הזה. אני קם בשש בבוקר כל יום, הולך לעבוד עד 16:00-17:00. אני מנהל עבודה במקצוע שלי. אשתי לא יודעת עברית והכל עלי מבחינת כל הבירוקרטיה, טיפת חלב עם הילד, היא נעזרת בי. ... אני לא יודע מדברים פה על שיקום, לא שיקום, כן תסקיר, לא תסקיר. אני חושב שהעובדות מדברות בעד עצמן. אנו נמצאים בשנת 2024, למעט תיק על שימוש עצמי שהיה לי בשנת 2015, שגם היום הוכרתי כפוסט טראומתי והבינו שזה הטיפול בי, הקנאביס הרפואי, למעט התיק הזה לא היה לי תיק מאז השחרור ממעצר. אני מנסה ללכת בדרך המלך ולהשתקם".**

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

קביעת מתחם העונש ההולם נעשית בהתאם לעיקרון ההלימה ובהתאם, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

במעשיו פגע הנאשם בערכים של שוויון בנשיאת נטל המס, בפעילות רשויות המס וכן בקופה הציבורית ובכך במשק ובכלכלת המדינה. בשל חומרתן של עבירות אלה והקושי שבחשיפתן, נקבע כי העונש ההולם אותן הוא מאסר בפועל

"חומרתן של עבירות המס טמונה בכך שהן פוגעות, בה בעת, במשק, בכלכלה ובקופה הציבורית (רע"פ 3203/22 עפאנה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 [פורסם בנבו] (17.5.2022)); לצד פגיעתן בערך השוויון בנטל המיסים בין אזרחי המדינה (רע"פ 9004/18 יצחקי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 [פורסם בנבו] (31.12.2018)). לפיכך, בתי המשפט נוקטים במדיניות ענישה המבכרת שיקולי הרתעה והתחשבות באינטרס הציבורי על פני שיקולי שיקום, וכאשר נקודת המוצא בעבירות מעין אלו היא עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח (רע"פ 5052/21 בן שלמה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 [פורסם בנבו] (11.8.2021))" (רע"פ 8038/22 שילון נ' מדינת ישראל (נבו) 29.11.2022).

באשר לעבירות של הפצת חשבוניות כוזבות קבע בית המשפט העליון כי עבירות אלה הן החמורות שבעבירות המס תוך שהפנה לפסיקה בה נכתב כי:

"העבירה של הפצת חשבוניות פיקטיביות היא אבי אבות הטומאה כשמדובר בעבירות מס. לא סתם השתמשו ממס, לא התחמקות מרישום, מדיווח או מתשלום, אלא יצירה מאין של חשבוניות פיקטיביות שמחטיאות גם את מי שמייצר אותן ולא פחות מכך את מי שמשתמש בהן" (ע"פ 3151-13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (נבו) 24.4.2014).

בבחינת מידת הפגיעה בערכים המוגנים יש לשקול את נסיבות ביצוע העבירה, ובין היתר את משך הזמן בו בוצעו העבירות; מספר שנות המס על פניהן בוצעו העבירות; מספר החשבוניות הכוזבות שהוצאו; סכום העסקאות; גובה המחדל; הפגיעה בקופה הציבורית; מידת התחכום שנקט הנאשם בביצוע העבירות; והתכנון שבביצוען.

בעניינו, במהלך שנות המס 2013-2014 הוציא הנאשם לשתי חברות, 35 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס, זאת במטרה לסייע לאותן החברות להתחמק או להשתמט מתשלום מס. סכומן הכולל של החשבוניות הכוזבות הוא 5,356,091 ₪, והמס הנובע מהן הוא 822,217 ₪. לאור האמור, הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף חומרה בינוני.

לבחינת מדיניות הענישה הנוהגת ראו פסקי הדין הבאים:

א. ברע"פ 4136/18 כראג'ה נ' מדינת ישראל (נבו) 28.5.2018) הורשע המבקש כי בין השנים 2009-2010 הוציא באמצעות חברה שבבעלותו 30 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס והעבירן לאחרים. המס הנובע מאותן החשבוניות הוא בסך של 925,000 ₪. כן הורשע כי קיבל לידיו 7 חשבוניות כוזבות על שם חברה אחרת וניכה שלא כדין את מס התשומות הנובע מהן. המבקש הופנה לממונה על עבודות השירות ולא נמצא כשיר לריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות. על המבקש נגזרו שישה חודשי מאסר לריצוי בפועל ועונשים נלווים. בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש לבית משפט העליון נדחתה, תוך שנקבע כי במקרה דנן לא קיימת סטייה ממדיניות הענישה.

ב. ברע"פ 4507/21 הלוי נ' מדינת ישראל (נבו) 30.6.2021) הורשע המבקש כי, בין היתר, הדפיס וניהל שתי סדרות של חשבוניות דומות, ודיווח רק על אחת מהן, ומסר ללקוחות חשבוניות שלא דווחו לרשויות המס, הגיש דוחות הכוללים ידיעה לא נכונה, וניכה מס תשומות מבלי שהחזיק לגביו מסמך כחוק במטרה

להתחמק מתשלום מס. במצטבר, התחמק המבקש מתשלום מס בסך של כ- 726,000 ₪. בהתאם להסדר הטיעון שבית הצדדים, אשר היה תלוי בגובה המחדל שיוסר עד מועד הדין, הגבילה עצמה המאשימה לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל, ואילו ההגנה הייתה חופשית בטיעוניה. עד מועד הדין שילם המבקש סכומים נוספים ובית המשפט היה נכון להניח כי שילם כמחצית מסכום המחדל, ובהתאם להסדר הטיעון על המשיבה לטעון לעונש מרבי של 15 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט קמא קבע מתחם עונש הולם שנע בין 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריה ועד 30 חודשי מאסר. על המבקש, נעדר עבר פלילי, אשר הסיר חלקית את המחדל ובעל נסיבות אישיות מורכבות, הושתו 10 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, כך גם בקשת רשות הערעור שהגיש לבית המשפט העליון.

ג. בעפ"ג (ב"ש) אלכתנאני נ' משטרת ישראל (נבו 1.5.2019) הורשע המבקש בביצוע 30 עבירות של מסירת דיווח כוזב במטרה להתחמק מתשלום מס. בתקופה הרלוונטית הוציא המערער 131 חשבוניות מס בגין עסקאות שערך ולא דיווח עליהן. סכום העסקאות היה 5,667,479 ושיעור המס 745,612 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם שנע בין 8 ועד 24 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער, שלא הסיר את המחדל, 11 חודשי מאסר בפועל. ערעור שהגיש המערער לבית המשפט המחוזי- נדחה, תוך שצוין כי העונש שהושת על המערער מתאים לחומרת מעשיו ולמידת אשמתו ושומר על מידתיות ראויה.

ד. בת"פ (נצרת) 47425-12-17 מדינת ישראל נ' עואודה (נבו 8.3.2022) הורשע הנאשם כי הוציא לעוסקים שונים, 63 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס, בהיקף של 4.86 מיליון ₪, ומכר אותם לאחרים תמורת עמלה. סכום המס הנובע מאותן החשבוניות, הוא בסך של כ-670,000 ₪. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 8 ועד 24 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, נעדר עבר פלילי, אשר הסיר את המחדל בחלקו, הושת עונש של 9 חודשי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות. המערער הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי וחזר בו במעמד הדין בהמלצת בית המשפט (עפ"ג 41769-03-21).

לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, מצאתי כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 ועד 22 חודשי מאסר בפועל. לצד זאת יש להשית מאסר מותנה, וכן קנס בגובה שבין 5 ועד 10 אחוז מגובה המחדל.

גזירת העונש המתאים

בגזירת עונשו של הנאשם, בתוך המתחם שנקבע, יש לשקול, בין היתר, שיקולים שאינם קשורים לביצוע העבירות, בכלל זה, גילו של נאשם, עברו הפלילי, נסיבותיו האישיות, נטילת אחריות על ביצוע העבירות והסרת המחדל וכן הזמן שחלף מעת ביצוען (1014-2013).

לקולא יש לשקול את נסיבותיו האישיות של הנאשם, כבן 37, נשוי ואב לתינוק בן כשלושה חודשים. עוד יש לשקול את הודאתו של הנאשם ולקייחת האחריות מצדו. הודאתו של הנאשם חסכה זמן שיפוטי רב.

הנאשם טען כי מצבו הכלכלי מורכב וכי הוא מצוי בהליך של פשיטת רגל, ואולם לא הוגשה כל ראייה להוכחת טענה זו.

לחומרא יש לשקול את עברו הפלילי של הנאשם, הכולל 3 הרשעות קודמות, שאינן ממן העניין. כן יש לשקול את העובדה כי המחדל לא הוסר; ראו בהקשר זה רע"פ 7773/16 חננאל נ' מדינת ישראל (נבו 26.10.2016) שם נקבע כי:

"אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטענות כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו".

באשר לגובה הקנס, עתירת ההגנה היא להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם אשר נטען כי הוא בכי רע. כפי שצוין לעיל, לא הוצגה לעיונו של בית המשפט כל ראיה בעניין מצבם הכלכלי של הנאשם ורעייתו.

בית המשפט ער לכך כי בעניינו של הנאשם התקבלו שלושה תסקירים והמלצת שירות המבחן היא להימנע משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריה. ואולם, יש להדגיש כי בית המשפט אינו מחויב להמלצת שירות המבחן וממילא תסקיר שירות המבחן אינו חזות הכל. מחובתו של בית המשפט לשקול שיקולים נוספים, בנוסף להמלצתו של שירות המבחן, תוך מתן משקל למכלול נסיבות העניין ותוך ראיית התמונה באופן רחב (ראו למשל רע"פ 811/22 עבד אלחק נ' מדינת ישראל (נבו 8.2.2022); ע"פ 6341/14, בן אישטי נ' מדינת ישראל, פסקה 13).

הנאשם אף נשלח לממונה על עבודות השירות ויש בכך משום ציפייה, אך בית המשפט הבהיר כי אין בשליחתו לממונה משום הבעת עמדה כלשהי וכדבריו של בית המשפט העליון:

"... כל עוד בית המשפט לא גזר את עונשו של הנאשם אין ההפנייה לממונה, כשלעצמה, מצדיקה את היווצרותה של ציפייה או הסתמכות כלשהי לעניין טיב או היקף העונש" (ע"פ 8704/08 הייב נ' מדינת ישראל (נבו 23.4.2009). עוד ראו לעניין זה רע"פ 2996/13 נייאזוב נ' מדינת ישראל (נבו 13.8.2014) שם נקבע כי "במישור הכללי יש להדגיש, כי אמנם הזמנת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות שירות יוצרת ציפיה מסוימת, וכשלעצמי מפציר אני בבתי המשפט שלא להזמין חוות דעת ממונה, אלא אם כן נטייתם הברורה היא לכיוון זה. עם זאת, במובן המשפטי, אין בעצם הזמנת חוות הדעת כדי לכבול את ידיו של בית המשפט הגוזר את דין הנאשם, לא כל שכן כאשר בית המשפט מציין זאת מפורשות בהחלטתו. נזדמן לי לומר, כי "מטבע הדברים, כשמזמין בית המשפט חוות דעת לגבי נאשם מאת הממונה על עבודות שירות, יש בכך אינדיקציה לכיוון מסוים, וציפיה אנושית (גם אם לא - מכל וכל - אינטרס הסתמכות במובן המשפטי)" (ע"פ 6294/05 חובב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2006), בפסקה ב' לחוות דעתי); אך נאמר שם בהמשך, כי "אין בכך כדי לומר כי אין בית משפט יכול לשנות דעתו משעיין, או נפרשה לפניו תמונה מלאה יותר, כל עוד לא הכריע" (וראו גם דברי השופט דנציגר בע"פ 8704/08 הייב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2009) בפסקה 10 לחוות דעתו; וכן ראו, לאחרונה, רע"פ 3026/14 רימן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.5.2014), בפסקה 12). ואחר כל אלה - לטעמי ככלל כל הזהיר במשלוח לממונה הרי זה משובח בראש וראשונה, במישור האנושי כלפי הנאשם, וגם טרחת הממונה ראויה להתחשבות".

בכל הנוגע לעתירת ההגנה לחריגה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, ראשית יצוין כי על פי לשונו של סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש, ככל ומצא שהנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם. לאמור, בית המשפט "רשאי" ואין הוא מחויב לפעול על פיה, גם אם התקיים התנאי הקבוע בסעיף (ראו ע"פ 3102/14 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה 21 (נבו 17.11.2014)).

עמוד 8

הנאשם אומנם נמנע משימוש בסמי רחוב ומזה תקופה לא מבוטלת, מנהל אורח חיים נורמטיבי ואולם, אין לטעמי, בהליך השיקום אותו החל, להצדיק חריגה לקולא ממתחם הענישה, וכל זאת, מבלי שנעלמה מעיני המלצת שירות המבחן. צעידתו של הנאשם כיום במסלול חיים נורמטיבי, אינו יכול למחוק את המעשים החמורים בהם הורשע. יחד עם זאת, בכוונתי להתחשב בתהליך אותו עבר הנאשם, בקביעת עונשו בתוך המתחם.

לאור כל האמור לעיל ולאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים, החלטתי לגזור על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשם 1:

- א. 11 חודשי מאסר בפועל.
- ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה אלא אם יבצע בתוך שנתיים עבירות פשע לפי חוק מע"מ, החל מיום שחרורו מבית האסורים.
- ג. קנס בסך 50,000 ₪, או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב 50 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.1.25 ובכל 1 לחודש שאחריו.
- ד. על הנאשמת 2, ומאחר וזו איננה פעילה היום, קנס סמלי בסך 10 ש"ח.
- ה. הנאשם יתייצב במתחם כלא "הדרים", בתאריך 31.3.24 לא יאוחר משעה 12:00.

הנאשם יכול לתאם את כניסתו למאסר, כולל אפשרות למיין מוקדם, עם ענף איבחון ומיין של בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377, או 08-9787336.

ניתן היום, ה' אדר א' תשפ"ד, 14 פברואר 2024, בנוכחות הצדדים.